

नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१

नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ को दफा ४ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा उल्लिखित उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न सोही ऐनको दफा ११० को उपदफा (२) को खण्ड (ण) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल राष्ट्र बैंकको संचालक समितिले देहायका विनियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१ संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यी विनियमहरूको नाम “नेपाल राष्ट्र बैंक खुला बजार कारोबार विनियमावली, २०७१” रहेको छ ।

(२) यो विनियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।*

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस विनियमावलीमा,

- (क) “ऐन” भन्नाले नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ सम्भन्नु पर्छ ।
- (ख) “बैंक” भन्नाले ऐनको दफा ३ बमोजिम स्थापना भएको नेपाल राष्ट्र बैंक सम्भन्नु पर्छ ।
- (ग) “संचालक समिति” भन्नाले ऐनको दफा १४ बमोजिम गठन भएको बैंकको संचालक समिति सम्भन्नु पर्छ ।
- (घ) “गभर्नर” भन्नाले ऐनको दफा १५ बमोजिम नियुक्त बैंकको गभर्नर सम्भन्नु पर्छ ।
- (ङ) “डेपुटी गभर्नर” भन्नाले ऐनको दफा १६ बमोजिम नियुक्त बैंकको डेपुटी गभर्नर सम्भन्नु पर्छ ।
- (च) “समिति” भन्नाले विनियम ३ को उपविनियम (१) बमोजिम गठन भएको खुला बजार कारोबार संचालन समिति सम्भन्नु पर्छ ।
- (छ) “केन्द्रीय कार्यालय” भन्नाले बैंकको केन्द्रीय कार्यालय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “तरलता” भन्नाले वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूले बैंकमा राखेको मौज्जातलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “मौद्रिक नीति” भन्नाले ऐनको दफा ९४ बमोजिम बैंकबाट जारी गरिएको मौद्रिक नीति सम्बन्धी प्रतिवेदन सम्भन्नु पर्छ । साथै, सो शब्दले मौद्रिक नीति सम्बन्धी प्रतिवेदन अन्तर्गत बैंकले समय समयमा जारी गरेका मौद्रिक नीतिको अध्यावधिक एवं समीक्षात्मक विवरण समेतलाई जनाउँदछ ।
- (ञ) “सचिवालय” भन्नाले खुला बजार कारोबार संचालन समितिको सचिवालय सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “काउण्टरपार्टी” भन्नाले बैंकले मौद्रिक नीति सम्बन्धी प्रतिवेदन मार्फत काउण्टरपार्टी भनी तोकिदिएका वाणिज्य बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “विभाग” भन्नाले बैंक अन्तर्गत रहेको राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभाग सम्भन्नु पर्छ ।

*नेपाल राष्ट्र बैंकको संचालक समितिको मिति २०७१/१/२५ मा बसेको बैठकद्वारा पारित ।

परिच्छेद - २

खुला बजार कारोबार संचालन समिति

३. खुला बजार कारोबार संचालन समितिको गठन: (१) यस विनियमावलीमा उल्लिखित कार्यहरूलाई सुचारु रूपले सम्पादन गर्नका लागि देहायका सदस्य भएको एउटा खुला बजार कारोबार संचालन समिति गठन गरिनेछ:-

(क)	डेपुटी गभर्नर	अध्यक्ष
(ख)	राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागको कार्यकारी निर्देशक	सदस्य
(ग)	अनुसन्धान विभागको कार्यकारी निर्देशक	सदस्य
(घ)	अर्थ मन्त्रालयको प्रतिनिधि (रा.पं.प्रथम श्रेणी)	सदस्य
(ङ)	राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागको निर्देशक (बरिष्ठ)	सदस्य-सचिव

(२) उपविनियम (१) बमोजिम गठन भएको समितिले आफ्नो बैठकमा आवश्यकता अनुसार विशेषज्ञ वा अन्य पदाधिकारीलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) उपविनियम (१) बमोजिम गठित समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) उपविनियम (१) बमोजिम गठित समितिको बैठकमा भाग लिएर वापत समितिका सदस्य, आमन्त्रित सदस्य तथा समितिको सचिवालयको कार्य गर्ने विभागका अधिकृत तथा कर्मचारीले गभर्नरले तोकिए बमोजिमको बैठक भत्ता तथा खाजा खर्च पाउने छन् ।

४. समितिको बैठक: (१) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ । निजको अनुपस्थितिमा समितिको बरिष्ठ सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(२) समितिको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्न सक्नेछ । तर कम्तिमा सप्ताहको एक पटक समितिको बैठक बस्नु पर्नेछ ।

(३) समितिको बैठक अध्यक्षको अनुमति लिई सदस्य-सचिवले बोलाउनेछ ।

(४) समितिको बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्ति लगायत कम्तीमा तीन जना सदस्यको उपस्थिति भएमा समितिको बैठकको गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(५) बहुमतको निर्णय समितिको निर्णय मानिनेछ । कुनै प्रस्तावको पक्ष र विपक्षमा मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

५. समितिको सचिवालय: (१) समितिको सचिवालय राष्ट्र ऋण व्यवस्थापन विभागमा रहनेछ।

(२) समितिको सचिवालयमा आवश्यकतानुसार अधिकृत तथा कर्मचारीहरू रहनेछन् ।

६. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: (१) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) बैकले प्रत्येक आर्थिक वर्षको मौद्रिक नीति सम्बन्धी प्रतिवेदन सार्वजनिक जानकारीको लागि प्रकाशन गरे पछि सो नीतिमा उल्लेखित उद्देश्य, अन्तरिम लक्ष्य, कार्यान्वयन लक्ष्य समेतलाई आधार बनाई खुला बजार कारोबार गर्ने ।

- (ख) खण्ड (क) बमोजिमको खुला बजार कारोबार गर्दा प्रयोगमा ल्याउनु पर्ने उपकरण छनौट गर्ने, भुक्तानी अवधि निर्धारण गर्ने, बोलकबोल गराउने तथा अन्य आवश्यक प्रक्रिया निर्धारण गर्ने ।
- (ग) खुला बजार कारोबारका क्रममा काउण्टरपार्टीको योग्यता मूल्याङ्कन गर्ने, सहभागिता गराउने तथा काउण्टरपार्टीले उत्तरदायित्व पूरा नगरेमा कारवाही गर्ने ।
- (घ) समितिलाई निर्णय प्रक्रियामा आवश्यक पर्ने विवरण, तथ्याङ्क, विश्लेषणात्मक प्रस्ताव, प्रतिवेदन तथा अन्य सूचना बैंकका विभिन्न विभागसँग माग गर्ने ।
- (ङ) तरलता व्यवस्थापन प्रयोजनका लागि आवश्यक नीति निर्माण गर्ने सम्बन्धमा संचालक समिति समक्ष सिफारिस गर्ने ।
- (च) खुला बजार कारोबार सम्बन्धी अन्य आवश्यक सम्पूर्ण काम कारवाहीहरू गर्ने ।
- (२) उपविनियम (१) बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकार कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा समितिले आवश्यकता अनुसार मौद्रिक नीति कार्यान्वयन र खुला बजार कारोबार सम्बन्धी विशेषज्ञ रहेको उपसमिति गठन गर्न सक्नेछ । यसरी गठन गरेको उपसमितिको काम, कर्तव्य, अधिकार तथा कार्यविधि समितिले तोके बमोजिम हुनेछ ।
- (३) उपविनियम (२) बमोजिम गठित उपसमितिको बैठकमा भाग लिए वापत सो उपसमितिका सदस्य एवं सचिवालयका अधिकृत तथा कर्मचारीले गभर्नरले तोकिए बमोजिमको बैठक भत्ता तथा खाजा खर्च पाउने छन् ।
७. **जानकारी गराउने:** खुला बजार संचालन गर्दा अपनाइएका प्रक्रिया एवं निर्णयहरूको सम्बन्धमा समितिले गभर्नरलाई नियमित रूपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
८. **गोप्यता:** (१) समितिको बैठकमा उठेका विषयवस्तु र गरिएका निर्णयहरू समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यले गोप्य राख्नु पर्नेछ ।
- (२) समितिले सार्वजनिक गर्न आवश्यक सम्भेका निर्णयहरू बैंकको वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ३

खुला बजार कारोबार संचालन

९. **खुला बजार कारोबार संचालनका उद्देश्य तथा लक्ष्य:** (१) वित्तीय बजारमा तरलता व्यवस्थापन गर्ने, बजार व्याजदरलाई व्यवस्थित गर्ने तथा मौद्रिक नीतिको कार्यदिशाको संकेत दिने उद्देश्यहरू हासिल गर्न बैंकको पहलमा मात्र विनियम १० को उपविनियम (१) बमोजिमका खुला बजार कारोबार गरिनेछ ।
- (२) खुला बजार कारोबार संचालनको लक्ष्य मौद्रिक नीतिबाट निर्धारण भए बमोजिम हुनेछ ।
१०. **खुला बजार कारोबारका किसिम:** (१) समितिले मौद्रिक नीतिका उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न नियमित, आकस्मिक एवं संरचनात्मक प्रकृतिको तरलता व्यवस्थापनका लागि बैंकको अनुसन्धान विभागले तयार गर्ने तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचना सम्बन्धी प्रतिवेदन

तथा निक्षेप एवं कर्जाको विस्तार, अन्तर बैंक व्याजदर, विदेशी विनिमयको प्रवाह लगायतका वित्तीय सूचकका आधारमा बैंकको तर्फबाट रकम आव्हान गरी नेपाल सरकारको ट्रेजरी विल्स, विकास ऋणपत्र लगायत मौद्रिक नीतिमा व्यवस्था भए अनुसारका अन्य योग्य सुरक्षणपत्रहरूको धितोमा देहाय बमोजिमका खुला बजार कारोबार संचालन गर्न सक्नेछः-

- (क) नियमित खुला बजार कारोबार
- (ख) आकस्मिक खुला बजार कारोबार
- (ग) संरचनात्मक खुला बजार कारोबार

(२) खुला बजार कारोबारका लागि प्रयोग गरिने उपकरणहरूका आवश्यक शर्त, प्रक्रिया, अवधी, सूचना, तथ्याङ्क एवं अन्य विषयमा समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

११. **नियमित खुला बजार कारोबार:** (१) वित्तीय बजारमा देखिने साधारण प्रकृतिको न्यून/अधिक तरलतालाई व्यवस्थापन गर्न समितिले प्रत्येक बुधबार सात दिनका लागि रिपो/रिभर्स रिपो उपकरणमा आधारित नियमित खुला बजार कारोबार गर्नेछ ।

(२) उपविनियम (१) बमोजिमको रिपो/रिभर्स रिपो गर्दा काउण्टरपार्टीहरूको कुल स्वदेशी निक्षेप दायित्वको बढीमा दुई प्रतिशतको सीमाभित्र रही गर्नुपर्नेछ ।

(३) नियमित खुलाबजार कारोबार गर्दा बहु व्याजदरमा कारोबार गरिनेछ ।

१२. **आकस्मिक खुला बजार कारोबार :** (१) वित्तीय बजारमा असाधारण प्रकृतिको न्यून/अधिक तरलताको स्थिति देखिएमा सोको व्यवस्थापन गरी बजार व्याजदरलाई व्यवस्थित गर्न समितिले आवश्यकता अनुसार कुनै पनि दिन बढीमा तीन महिना सम्मका लागि आकस्मिक खुला बजार कारोबार गर्न सक्नेछ ।

(२) समितिले आकस्मिक खुला बजार कारोबारका लागि रिपो/रिभर्स रिपो उपकरण प्रयोग गर्नेछ र आवश्यक परेमा निक्षेप उपकरण समेत प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

(३) उपविनियम (२) बमोजिमको निक्षेप उपकरण प्रयोग गर्दा काउण्टरपार्टीहरूको कुल स्वदेशी निक्षेप दायित्वको बढीमा दुई प्रतिशतको सीमाभित्र रही गर्नुपर्नेछ ।

१३. **संरचनात्मक खुला बजार कारोबार :** (१) समितिले दीर्घकालीन प्रकृतिको तरलता व्यवस्थापन र मौद्रिक नीतिको कार्यदिशाको संकेत दिन आवश्यकता अनुसार संरचनात्मक खुला बजार कारोबार गर्न सक्नेछ ।

(२) समितिले संरचनात्मक खुला बजार कारोबारका लागि सोभै खरिद/विक्री बोलकबोल, नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र र आवश्यकता अनुसार अधिकतम छ महिनासम्मका लागि रिपो/रिभर्स रिपो जस्ता उपकरण प्रयोग गर्न सक्नेछ ।

(३) उपविनियम (२) बमोजिम नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जारी गर्दा बैंकको संचालक समितिबाट पूर्व स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

(४) उपविनियम (२) बमोजिमका उपकरण प्रयोग गर्दा काउण्टरपार्टीहरूको कुल स्वदेशी निक्षेप दायित्वको बढीमा दुई प्रतिशतको सीमाभित्र रही गर्नुपर्नेछ ।

१४. **रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार:** (१) वित्तीय प्रणालीमा तरलता न्यून/अधिक भएको अवस्थाका बारेमा समिति निश्चित भएमा रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार

मार्फत तरलता प्रवाह/प्रशोचन गर्न सक्नेछ । यस्तो कारोबार गर्दा बैंकले भविष्यमा निश्चित मितिमा निश्चित रकम बराबरको ऋणपत्र खरिद/बिक्री गर्ने प्रतिवद्धता सहित काउण्टरपार्टीसंग सम्झौता गर्नेछ ।

- (२) उपविनियम (१) बमोजिमको सम्झौता अनुसूची- १ मा उल्लिखित मास्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट बमोजिम हुनेछ ।
- (३) बैंकसंग मास्टर रिपचेज एग्रीमेण्ट नगरेका काउण्टरपार्टीहरु रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबारमा सहभागी हुन योग्य मानिने छैनन् ।
- (४) रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार गरिने रकम, भुक्तानी मिति, योग्य सुरक्षणपत्र तथा अन्य आवश्यक कागजातको विषयमा बैंकको वेवसाइट वा अनलाइन माध्यमबाट सार्वजनिक जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (५) रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोल कारोबार ब्याजदरमा आधारित बोलकबोल प्रक्रिया मार्फत गर्नु पर्नेछ । बोलकबोलमा भाग लिने काउण्टरपार्टीहरुमध्ये सबैभन्दा बढी/कम ब्याजदर बोल गर्ने संस्थाको क्रममा कूल निष्कासित रकमले खामे सम्मको बोलवालालाई रिपो/रिभर्स रिपो उपकरण बाँडफाँड गरिनेछ ।
- (६) समितिले प्रतिस्पर्धी बोलकबोलको अभावमा मौद्रिक नीतिको उद्देश्य हासिल नभई तरलता व्यवस्थापन नहुने स्पष्ट संकेत पाएमा रिपो/रिभर्स रिपो उपकरणको न्यूनतम/अधिकतम कटअफ (Cut-off) ब्याजदर समेत तोक्न सक्नेछ ।
- (७) विभागले रिपो/रिभर्स रिपो बोलकबोलको परिणाम बैंकको वेवसाइट वा अनलाइन मार्फत सार्वजनिक गर्नेछ ।

१५. सोभै खरिद/बिक्री बोलकबोल कारोबार: (१) वित्तीय प्रणालीमा दीर्घकालीन न्यून/अधिक तरलता भएको विषयमा समिति सन्तुष्ट भएमा सोभै खरिद/बिक्री बोलकबोल कारोबार मार्फत तरलता प्रवाह/प्रशोचन गर्न सकिनेछ । यस्तो कारोबार गर्दा काउण्टरपार्टीले आ-आफ्नो स्वामित्वमा रहेको नेपाल सरकारको ट्रेजरी बिल्स, विकास ऋणपत्र लगायत अन्य योग्य सुरक्षणपत्रहरु तोकिएको अवधिसम्मको लागि खरिद/बिक्री गर्ने सम्झौता गर्नेछ ।

- (२) सोभै खरिद/बिक्री बोलकबोल कारोबार गरिने रकम, भुक्तानी मिति, योग्य सुरक्षणपत्र तथा अन्य आवश्यक कागजातको विषयमा बैंकको वेवसाइट वा अनलाइन मार्फत सार्वजनिक जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- (३) सोभै खरिद/बिक्री बोलकबोल कारोबार बोल मूल्यमा बोलकबोल प्रक्रिया मार्फत गर्नु पर्नेछ । बोलकबोलमा भाग लिने काउण्टरपार्टीहरुमध्ये सबैभन्दा कम/बढी बोलकबोल गर्ने संस्थाको क्रममा कुल निष्कासित रकमले खामेसम्मको बोलवालालाई सोभै खरिद/बिक्री उपकरण बाँडफाँड गरिने छ ।
- (४) समितिले प्रतिस्पर्धी बोलकबोलको अभावमा मौद्रिक नीतिका उद्देश्य हासिल नभई तरलता व्यवस्थापन नहुने स्पष्ट संकेत पाएमा सोभै खरिद/बिक्री उपकरणको न्यूनतम/अधिकतम कटअफ (Cut-off) मूल्य तोक्न सक्नेछ ।
- (५) विभागले सोभै खरिद/बिक्री बोलकबोल कारोबारको परिणाम बैंकको वेवसाइट वा अनलाइन मार्फत सार्वजनिक गर्नेछ ।

१६. अन्य उपकरण जारी गर्न सक्ने: (१) वित्तीय बजारमा दीर्घकालीन प्रकृतिको अत्यधिक तरलता रहेको देखिएमा सोको आवश्यक व्यवस्थापनका लागि मौद्रिक नीति तथा बैंकको अनुसन्धान विभागले तयार गर्ने तरलता अनुगमन तथा प्रक्षेपण संरचना सम्बन्धी

प्रतिवेदनका आधारमा समितिले निक्षेप संकलन तथा नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र जस्ता उपकरण जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपविनियम (१) बमोजिम जारी हुने उपकरण बोलकबोल प्रक्रियाद्वारा ब्याजदरमा निष्कासन गरिनेछ ।

परिच्छेद - ४

तरलता व्यवस्थापन सम्बन्धी थप व्यवस्था

१७. स्थायी तरलता सुविधा: (१) काउण्टरपार्टीहरूले सरकारी ऋणपत्रको धितोमा बैंकद्वारा निर्धारित अवधिसम्मका लागि निर्धारित ब्याजदरमा बैंकबाट स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न सक्नेछन् ।

(२) स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न चाहने काउण्टरपार्टीले अनुसूची- २ बमोजिमको निवेदनका साथै अनुसूची-३ बमोजिमको धितो राखिएका ऋणपत्रहरूको विवरण विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपविनियम (२) बमोजिम तरलता माग गर्दा काउण्टरपार्टीले आफूसंग रहेको सरकारी ऋणपत्र (ट्रेजरी विल्स र विकास ऋणपत्र) तथा बैंकद्वारा निर्धारित अन्य सुरक्षणपत्रको सक्कलै प्रति धितो वापत निवेदन साथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपविनियम (३) बमोजिम काउण्टरपार्टीले माग गर्ने रकम र धितो वापत राख्नु पर्ने ऋणपत्र तथा सुरक्षणपत्रको बजार मूल्यको अनुपात बैंकले समय समयमा तोके बमोजिम हुनेछ ।

(५) उपविनियम (१) बमोजिमको स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न चाहने काउण्टरपार्टीले अनुसूची - ४ बमोजिमको "स्थायी तरलता सुविधा सम्बन्धी कार्यविधि" को पालना गर्नु पर्नेछ

(६) स्थायी तरलता सुविधा उपयोग गर्न चाहने काउण्टरपार्टीले बैंकमा खाता खोलेको हुनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ५

खुला बजार कारोबारका काउण्टरपार्टीहरू

१८. खुला बजार कारोबारका काउण्टरपार्टीको योग्यता: खुला बजार कारोबारका काउण्टरपार्टीहरूको योग्यता देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) काउण्टरपार्टीहरू बैंकको नियमनको दायरा भित्र रहेका,

(ख) वित्तीय रूपमा सबल रहेका,

(ग) अनिवार्य नगद मौज्जात कायम गर्नु पर्ने भनी तोकिएका,

(घ) बैंकको कारबाहीमा नपरेका ।

१९. काउण्टरपार्टीले गर्न नहुने काम: काउण्टरपार्टीले देहाय बमोजिमका काम गर्न पाइने छैन:-

(क) खुला बजार संचालनको स्वस्थ, प्रतिस्पर्धी एवं कुशल प्रक्रियालाई बाधा पुऱ्याउने ।

(ख) काउण्टरपार्टीले एक आपसमा मिलोमतो गरी बजारको माग, आपूर्ति, ब्याजदर एवं तरलतालाई प्रभावित पार्ने ।

- (ग) काउण्टरपार्टीले आफूले कबोल गरेको रकम लिने/दिने प्रयोजनार्थ बैंकमा रहेको खातामा अपर्याप्त रकम राख्ने ।

परिच्छेद - ६

सुरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था

२०. खुला बजार कारोबारका लागि सुरक्षणपत्र : खुला बजार कारोबारका सन्दर्भमा गरिने रिपो/रिभर्स रिपो एवं सोभै खरिद/बिक्री कारोबार तथा स्थायी तरलता सुविधा कारोबारका लागि काउण्टरपार्टीहरूले निम्नानुसारका सुरक्षणपत्र बैंक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछः-
- (क) सरकारी सुरक्षण पत्रहरू (ट्रेजरी बिल्स र विकास ऋणपत्रहरू),
- (ख) नेपाल राष्ट्र बैंक ऋणपत्र र
- (ग) बैंकद्वारा निर्धारित अन्य सुरक्षणपत्र ।
२१. सुरक्षणपत्रको मूल्याङ्कन : खुला बजार कारोबार गर्दा सुरक्षणपत्रको तरलता, निष्कासन गर्ने निकायको साख, अंकित ब्याजदर र सो को बाँकी भुक्तानी अवधिका आधारमा सुरक्षणपत्र मूल्याङ्कन गरिनेछ ।

परिच्छेद - ७

विविध

२२. समिति र विभाग बीचको सम्बन्ध: यस विनियमावली बमोजिम समितिसंग सम्पर्क गर्नु परेमा विभाग मार्फत गर्नु पर्नेछ ।
२३. आन्तरिक कार्यविधि बनाउने: (१) यस विनियमावली बमोजिमको काम कारवाही सुव्यवस्थित, सरल, छिटो छरितो, र प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न विभागले आवश्यक परिपत्र, निर्देशन जारी गर्न तथा आन्तरिक कार्यविधि एवं अख्तियार प्रत्यायोजन तालिका समेत बनाउन सक्नेछ ।
- (२) उपविनियम (१) बमोजिम जारी गरिने परिपत्र, निर्देशन, आन्तरिक कार्यविधि एवं अधिकार प्रत्यायोजन तालिका गभर्नरबाट स्वीकृत भएपछि लागू हुनेछ ।
२४. बाधा अड्काउ फुकाउने: (१) यस विनियमावली बमोजिम कार्य सम्पादन गर्दा कुनै बाधा अड्काउ पर्न आएमा समितिको सिफारिसमा बैंकको संचालक समितिले सो बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।
२५. बचाउ: राष्ट्र ऋण नियमावली, २०५९ को नियम १७ बमोजिम गठित समितिबाट भए गरेका मौद्रिक तथा तरलता व्यवस्थापन सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारवाही यसै विनियमावली बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।